



DESPRE FASCINATIA UNEI PROFESII

*lubește caii.
lubește oamenii.
Hoinărește printre amintiri,
cu pană de scriitor de geniu.
Inspirație, destin, profesia strălucitoare a tatălui,
biblioteca de acasă, cine poate ști?
A ales să fie notar: Dumitru Viorel Mănescu.
Descoperă un dascăl minunat, cu suflet de aur!*

Legal Point: Cărui fapt i se datorează aplecarea dumneavoastră spre domeniul juridic? Simțiți aceasta ca pe o carieră sau ca pe o chemare?

Dumitru Viorel Mănescu: Permiteți-mi ca, înainte de a vă răspunde la această primă întrebare, să vă mulțumesc pentru ocazia pe care mi-ați acordat-o, de a mă adresa distinșilor dumneavoastră cititori.

Să știți că mă consider din aceea categorie de oameni privilegiați, care au avut șansa de a putea fructifica în carieră chemarea pe care au simțit-o.

Și sunt recunoscător pentru acest lucru.

Pasiunea pentru Drept mi-a fost insuflată de tatăl meu, care a fost avocat în București. Ceea ce m-a „chemat” însă, spre profesia notarială, a fost și este misiunea acesteia pentru cetățean și pentru societate în ansamblul său, poziția sa în chiar miezul „**contractului social**”, la interferența voinței individuale creatoare de drept cu legea. În

Legal Point: Cum era facultatea de drept în anii 1970-1974, cum era școala, viața studentescă atunci, spre deosebire de acum?

Dumitru Viorel Mănescu: Pentru fiecare om, cred că după sentimentul de tandră și însoțită pace, pe care îl inspiră gândul la copilăria fără griji, viața studentescă reprezintă un fel de „vârstă de aur”. Idealuri, proiecte, sentimente, un orizont nemărginit, totul pe fondul tinereții „**cu spatele frumos**”, vorba poetului. O necesară naivitate încă, în fața unei vieți profesionale despre care, în realitate, ca studenți știm prea puțin. Și e mai bine așa, credeți-mă!

Sincer, nu cred că e o mare deosebire între studentul de acum și cel de atunci. Apetitul pentru noutățile tehnicii, noile idei, elanul tinereții, prietenia dezinteresată, îndrăzneala și non-conformismul sunt aceleași indiferent de epocă. În realitate,

***S** tudenții sunt cei care îmbogățesc cu noul, indispensabil progresului, pasajul între generații. Indiferent dacă o fac purtând plete și ochelari John Lennon, ori dacă își scriu notițele de curs pe o tabletă, indiferent dacă merg cu blugii evazați și cămăși multicolore cu gulere largi sau în mașini cu motoare puternice. Ei sunt cei care inundă cu motivație și optimism piața muncii și societatea.*

virtutea atribuțiilor de control de legalitate, pe care le deține, notarul public asigură, în amonte raporturilor juridice, fiabilitatea acestora. De la achiziționarea unui imobil, la căsătorie, de la contractele cele mai complicate, până la transferul patrimoniului familial între generații prin succesiune, notarul acompaniază juridic cetățenii și familia, în cele mai importante momente ale vieții, prevenind conflictele și problemele de ordin juridic. Această misiune fundamentală a activității notariale m-a fascinat dintotdeauna și continuă să mă pasioneze.

studenții sunt cei care îmbogățesc cu noul, indispensabil progresului, pasajul între generații. Indiferent dacă o fac purtând plete și ochelari asemeni lui John Lennon, ori dacă își scriu notițele de curs pe o tabletă, indiferent dacă merg cu blugii evazați și cămăși multicolore cu gulere largi sau în mașini cu motoare puternice.

Ei sunt cei care inundă cu motivație și optimism piața muncii și societatea. Ei sunt cei care vin cu știința la zi, din mediul academic și o propagă acolo, unde aceasta se aplică, în economie și în societate.

Legal Point: Drumul de la notar stagiar, la președinte al Uniunii Naționale a Notarilor Publici este probabil spectaculos și plin de obstacole. Cum le-ați trecut?

Dumitru Viorel Mănescu: Fiecare obstacol are ascuns, după el un reviriment care-l depășește, de obicei, ca importanță și motivație, iar mie îmi rămân întotdeauna cel mai pregnant în amintire revirimentele.

Eu cred că revirimentul cel mai mare pentru profesia notarială din România a fost revenirea după jumătate de secol de notariat de stat, la notariatul public, la forma firească de exercițiu al profesiei comune întregii Europe, aceea de funcție autonomă, investită cu exercițiul autorității publice în scopurile definite de misiunea sa de interes public, de care v-am vorbit înainte și având la dispoziție pentru îndeplinirea acestei misiuni actul autentic, cu forță probantă superioară și executoriu de drept. Este forma de exercițiu al profesiei imaginată de Bonaparte prin Legea „Ventôse”, care avea să pregătească intrarea în vigoare a Codului civil francez de la 1804, aflat la baza tuturor sistemelor de drept civil continental din Europa modernă și contemporană.

Aș îndrăzni să spun că nu este posibil un sistem fiabil de drept civil fără notariatul public.

Legal Point: Notariatul din România și cel internațional pot fi puse într-o comparație?

Dumitru Viorel Mănescu: Notariatul român rezonează deplin cu notariatul internațional și cu cel european. Notariatul public a fost recreat de altfel, la noi în țară, cu sprijinul și infuzia de cunoștințe și bune practici din partea consultantilor Uniunii Internaționale a Notariatului, pe baza unui soclu de valori unic care caracterizează profesia în

toate statele de drept civil. Uniunea Națională a Notarilor Publici din România este membră a Uniunii Internaționale a Notariatului din anul 1997, activăm în comisile de specialitate ale organizației profesiei și am devenit în prezent unul dintre cele mai respectate notariate europene – deși unul dintre cele mai „tinere”.

Suntem membri ai Consiliului Notariatelor din Uniunea Europeană din anul aderării țării noastre la UE. A fi membru este însă pentru mine diferit de a fi un membru activ.

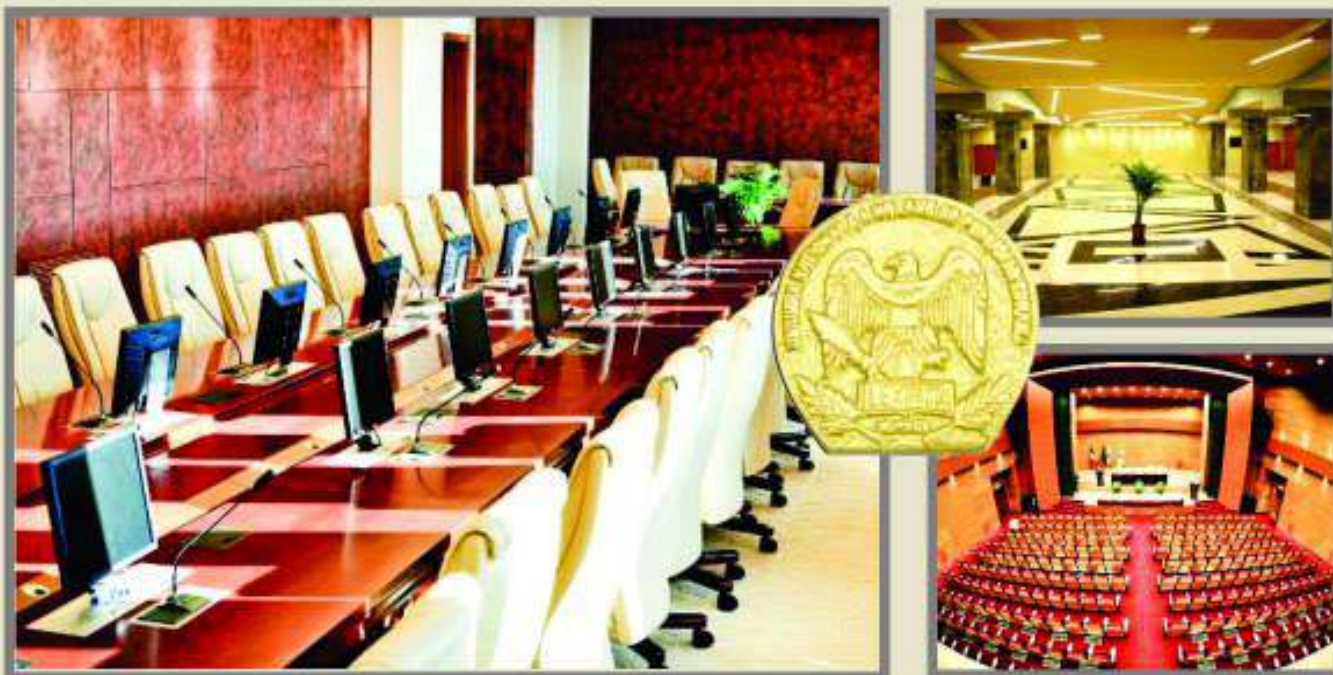
Noi facem parte din aceea categorie de membrii activi ai notariatului european.

Am interconectat registrul nostru național la Rețeaua Europeană a Registrelor Testamentare, avem un birou permanent de reprezentare la Bruxelles, conducem de anul trecut Rețeaua Notarială Europeană, contribuim cu oameni, resurse și informații la numeroase proiecte de interes general european, însușite și chiar finanțate de Comisia Europeană. Mai mult, din punct de vedere tehnologic, suntem în topul primelor cinci notariate din Europa.

Legal Point: Care sunt cele mai frecvente pericole întâlnite în breasla notarilor?

Dumitru Viorel Mănescu: Pericolul are în sine ceva imprezvizibil, fortuit, dacă vreți. Ori, notariatul este prin esență o profesie în slujba predictibilității raporturilor juridice, creată tocmai în scop preventiv, profilactic.

Nu cred că putem vorbi de alte pericole specifice profesiei noastre, decât de cele care apar în viața oricui. Uniunea Națională a Notarilor Publici din România a încercat să elimine în timp cât mai multe „riscuri”, să spunem, asociate îndeplinirii profesiei de notar și care ar putea antrena responsabilitatea profesională a notarilor publici independent de voința lor.



Astăzi, prin intermediul registrelor naționale declarate prin lege de interes public, dar pe care le-am construit, le alimentăm și le întreținem din resurse proprii, fiecare notar poate verifica elemente importante care îl ajută pe el și pe clientul său să avanseze fără riscuri în raporturi juridice importante.

De pildă, poate verifica oricând dacă o procură a fost revocată, dacă există un testament, ori a fost efectuată o donație, dacă o cauză succesorală a fost deschisă la biroul altui coleg, dacă un moștenitor a renunțat la o succesiune, dacă există o convenție matrimonială și care este regimul matrimonial ales de soți.

Mai mult, în timp real, poate interoga baza de date privind evidența populației cu privire la identitatea părții semnatare a unui act. De puțin timp, funcționează regula unicității originalului actului autentic, păstrat în arhiva notarului. Dacă vă gândiți la fiecare dintre aceste elemente veți vedea că unele sunt menite să evite falsurile, altele să evite erorile, în dezbaterăa unei cauze succesorală ori să prevină situații de tipul beneficiului nejustificat de pe urma unui drept inexistent.

Eu cred că aceste „plase de siguranță”, create prin efortul notarilor publici și al Uniunii sunt nu numai în beneficiul incontestabil al cetățeanului, dar contribuie mult la reducerea riscurilor care ar putea angaja responsabilitatea profesională a notarului.

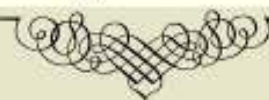
Legal Point: Ce a însemnat pentru dumneavoastră primirea distincției de Ordinul Național “Steaua României”, în grad de Cavaler, în semn de apreciere pentru meritele avute în îndeplinirea cu imparțialitate a actului de justiție și a asigurării statului de drept, în cadrul Uniunii Naționale a Notarilor Publici din Romania?

Dumitru Viorel Mănescu: A însemnat o imensă bucurie asociată recunoașterii la cel mai înalt nivel al prestigiului unei profesii consolidate și respectate. Este un simbol de apreciere din partea instituțiilor statului, un răspuns la efortul depus cu multă pasiune de toți notarii României, care prin competență, seriozitate și eficacitate slujesc cetățenii și legea.



Fiecare obstacol are ascuns după el un reviriment care-l depășește, de obicei, ca importanță și motivație, iar mie îmi rămân întotdeauna cel mai pregnant în amintire revirimentele.

Eu cred că revirimentul cel mai mare pentru profesia notarială din România a fost revenirea după jumătate de secol de notariat de stat la notariatul public.



Dacă mă gândesc la ceea ce au însemnat ultimele două decenii de când muncesc la vârful Uniunii, ar fi o dovadă de falsă modestie să îmi ascund și satisfacția personală în fața unei asemenea recunoașteri. Munca și responsabilitatea în fruntea unei asociații profesionale de asemenea însemnătate, cum este Uniunea Națională a Notarilor Publici, sunt uriașe.

Consumul, efortul, pasiunea mea

și a membrilor echipei de conducere a Uniunii, toate acestea par a nu fi fost în zadar, ci chiar că și-au atins obiectivele într-o așa măsură încât utilitatea publică a lor este recunoscută de autoritățile statului.

Legal Point: În ciuda îndatoririlor notariale, nu ați renunțat la școală, și ați obținut doctoratul în drept la vârsta de 63 de ani. Ce v-a motivat să fiți atât de perseverent și să reușiți

să îmbinați activitatea notarială cu îndatoririle de doctorand?

Dumitru Viorel Mănescu: M-a motivat acel freamăt permanent de auto-perfecționare pe care îl am dintotdeauna, precum și intenția de a aprofunda și încununa în plan academic ceea ce am învățat și am aplicat de o viață. Și dacă îmi permiteți o reflecție, vârsta spiritului nu trebuie să coincidă neapărat cu cea biologică.

Legal Point: Care sunt provocările cele mai importante în domeniul notariatului în România, țară aflată în criză?

Dumitru Viorel Mănescu: Provocarea cea mai mare - nu numai pentru profesia de notar, dar și pentru societate în general - o reprezintă tentația de reglementării în detrimentul siguranței juridice, căreia îi pot cădea pradă guvernele naționale și instituțiile internaționale ori supranaționale, în contextul crizei economice.

Liberalizarea fără limite a dus la o criză financiară fără precedent. Aceasta influențează toate sectoarele, toți cetățenii, toate profesiile, inclusiv notariatul. Consider că unica replică viabilă la adresa unei volatilități a regulilor în scopul unor himerice stimulări ale forțelor pieței o reprezintă reîntoarcerea acestor forțe la un cadru legal al bunului simț și al justiției. Notarii sunt garanți ai siguranței juridice în Europa atât pentru cetățeni, cât și pentru societăți comerciale. Din această postură ei contribuie la predictibilitatea și legalitatea raporturilor economice și juridice și consideră că nivelul politic este dator să reglementeze în prezent, să intervină în sprijinul sănătății economiei cu reguli clare și stabile, care să restabilească încrederea piețelor, a antreprenorilor și a investitorilor atât de necesare relansării economice.

Legal Point: Câți notari avem, numeric putem face o comparație cu alte state europene?

Dumitru Viorel Mănescu: Numărul de notari nu este unul prestabilit, ci unul deschis în țara noastră. Criteriile de determinare a numărului de notari publici sunt cele definite de lege și se bazează pe factori de ordin obiectiv, întrucât notariatul trebuie să fie un serviciu cât mai aproape și mai accesibil cetățeanului. Conform ultimului raport al Comisiei Europene pentru Eficiența Justiției, media numărului de notari la 100.000 locuitori era de 7,3 în

statele membre ale Consiliului Europei (adică în 47 state). Pentru o informare corectă, numărul notarilor din România se situează undeva la 12 notari la suta de mii de locuitori, adică aproape dublu față de medie. Numărul total notarilor publici români se apropie de 2500 în prezent, (de la puțin peste 400 câți funcționau în momentul desprinderii de statutul de notari de stat, în 1996). Dintre cele 23 de state membre ale Uniunii Europene de drept civil (cu notariat), doar Franța și Olanda au un număr mai mare de notari la suta de mii de locuitori. În anul 2013 ne numărăm așadar printre statele europene cu cea mai numeroasă prezență notarială raportat la ansamblul populației.

Cu titlu exemplificativ, aproape de media europeană de notari la suta de mii de locuitori se situează Austria (5,9), Slovacia (6,2), Croația (7), Spania (7), Luxemburg (7). În multe dintre statele europene cu notariat există de altfel numerus clausus, adică plafonarea numărului de notari.

România se plasează așadar, între cel mai puțin restrictive țări din Europa, sub aspectul reprezentării notarilor la totalul populației.

Aș dori să vă mai dau o cifră care vorbește despre modernitatea profesiei notariale în România în raport cu Europa. La noi peste 60% dintre notari sunt femei. Sunt țări în care procentul colegelor este încă situat în jurul lui 10%.

Legal Point: Care trei lucruri importante ar trebui să știe un tânăr student la drept care vrea să devină notar?

Dumitru Viorel Mănescu: Mai întâi, notariatul este o profesie nobilă, dedicată omului. Ai nevoie de o doză semnificativă de altruism, din care să extragi cu prioritate satisfacția profesională, dar și de mult realism și de responsabilitate, ca să faci față cu succes exigențelor timpului în care o vei profesa.

Sunt de părere că, un conformism mai accentuat în raport cu legea, împreună cu o consecvență mai mare cu noi înșine, chiar dacă ar părea banal, ori un exercițiu plictisitor pentru mulți, sunt ingredientele absolut necesare rețetei, care ne-ar putea propulsa, ca națiune în rândul celor foarte dezvoltate.
Dura lex, sed lex - ar trebui să fie reperul cu care să ne educăm copiii.

Dumitru Viorel Mănescu



Motivația celui care accede la statutul de notar trebuie să fie pasiunea pentru valorile constitutive ale profesiei, o motivație materială nefiind suficientă pentru a face față concurenței acerbe.

Toate acestea, evident, pe fondul unei pregătiri foarte serioase și a disponibilității de a investi timp și energie pentru dobândirea cunoștințelor teoretice juridice și a abilităților practice necesare. Uniunea Națională pune la dispoziție prin intermediul tânărul Institut Notarial Român toate instrumentele necesare pregătirii inițiale și continue a notarilor români care sunt admiși la examenul în profesie.

Legal Point: Cum caracterizați legislația din România și care ar fi principalele domenii în care ar trebui îmbunătățită?

Dumitru Viorel Mănescu: Procesul de integrare europeană a făcut ca 75% din legislația din România de astăzi să își aibă originea în dreptul Uniunii Europene, este vorba de „rețete” testate de mult în varii domenii economico-sociale ale statelor performante de pe „bătrânul continent”.

Legislația statului democratic România este, la această oră, una comparabilă, din punct de vedere calitativ, cu cea a oricărui stat membru al Uniunii Europene.

Deci, nu poate fi „rea”!

Unde ar fi loc semnificativ pentru îmbunătățire este în sfera aplicării și respectului legii.

Aici avem noi o problemă. Nu aș vrea să intru în detalii, de tipul: suntem așa ori altfel, cert este că noi, notarii, în virtutea rolului de garanți ai legii în raporturile dintre particulari, pe care ni-l conferă legiuitorul, știm bine unde ne aflăm cu respectul legii, cu cel al cuvântului dat, ori chiar semnat de părți.

Sunt de părere că, un conformism mai accentuat în raport cu legea, împreună cu o consecvență mai mare cu noi înșine, chiar dacă ar părea banal, ori un exercițiu plictisitor pentru mulți, sunt ingredientele absolut necesare rețetei, care ne-ar putea propulsa, ca națiune în rândul celor foarte dezvoltate.

Dura lex, sed lex - ar trebui să fie reperul cu care să ne educăm copiii.

AUDITORIUM PALLADY



Legal Point: Care sunt proiectele dumneavoastră pentru Uniunea Notarilor Publici din România?

Dumitru Viorel Mănescu: Principalul meu obiectiv imediat este asigurarea bunei implementări a proaspăt adoptatului Regulament de punere în aplicare a Legii notarilor publici, care vine să întregască reforma legii noastre organice, survenită la începutul anului. Nimeni nu mi-a putut clinti convingerea, conform căreia este cel mai bine să construim și să perfecționăm deasupra a ceea ce s-a făcut deja bine până acum. Prioritatea mea pe termen mediu este așadar consolidarea instituțională pe baza prevederilor legii revizuite, precum și consolidarea și dezvoltarea proiectelor pe care Uniunea le-a pus în operă până acum.

Am în minte aici, între altele, Centrul de Date care administrează registrele naționale notariale și care se va dezvolta în scurt timp prin adăugarea unei arhive electronice a actelor autentice notariale, am în vedere Casa de pensii a notarilor publici și Institutul Notarial Român.

Pe termen lung, cel mai important obiectiv este continuarea a formării notarilor publici la un nivel intens calitativ și cantitativ. Într-o economie bazată pe cunoaștere, forța notariatului constă în competența și probitatea profesională a membrilor profesiei, adaptată la exigențele dimensiunilor europene și internaționale ale raporturilor juridice. Aceasta se asigură numai printr-o formare de înalt nivel.

Dacă acesteia îi adăugăm un serviciu eficace bazat pe utilizarea noilor tehnologii în activitatea notarială, așa cum Uniunea le pune la dispoziția notarilor sunt sigur că profesia noastră va putea menține, pe termen lung, avantajul comparativ dobândit, pe o piață din ce în ce mai concurențială a serviciilor juridice, așa cum este cea din România.